

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

רבנו מרדכי ב"ר אברהם יפה זצ"ל

הגה"ק רבי נח חיים צבי בהג"ר אברהם מאיר פערלין זצ"ל

הגה"ק רבי אליהו דוד ב"ר בנימין רבינובניץ-תאומים זצ"ל

הגה"ק רבי יהודה בהג"ר שמעיה גרינפעלד זצ"ל

הגאון רבי דוד צבי הכהן בהג"ר משולם זלמן זצ"ל

משנה ה'

רבינו עובדיה מברטנורא

עליה טהורה – ממה נפשך, אם הקבר בתוך הבית, הבית טמא והעליה טהורה. ואם הקבר תחת אסקופת פתח הבית, טומאה נכנסת לבית ועליה טהורה. אבל כשאין פתח העליה מכוון כנגד פתח הבית, חיישינן דילמא קאי קבר תחת הכותל מכוון כנגד פתחה של עליה, ובוקעת הטומאה עד שמגיעת לפתחה של עליה, ונכנסת לעליה דרך הפתח.

ועפר חרצה לארץ – כלומר או עפר חו"ל. דארץ העמים ובית הפרס תרויהו מטמאו במגע ובמשא.

שבא בירק – כגון אגודה של ירק שיש בה קלחים הרבה שנעקרו בגושיהן, ובכל קלח בפני עצמו ליכא עפר כחותם המרצופין שהוא שיעור הגוש לטמא.

חותם המרצופין – אמתחות של עור כעין שקין שהולכי דרכים נותנים כליהם בתוכם והותמים עליהם בחותם של טיט.

כסאה וכסאתים חותמות – של טיט. והאי עובדא מייתי רבי יהודה לסיועי לרבנן דלסאה וסאתים מעפר שבא מחוצה לארץ לא חששו, הואיל ולא היה בחותם אחד בפני עצמו כחותם המרצופין. והלכה כחכמים.

שדה שאבד קבר בתוכה היינו שדה שיודעים שיש בה קבר, אך לא יודעים היכן הוא נמצא בשדה, ולכן כל השדה נקראת בית הפרס, והיא מטמאה במגע ובמשא ובאוהל, **ובנה בה** בתוך אותה שדה **בית ועליה על גביו, אם היתה פתחה של עליה** של הקומה השניה **מכוון כנגד פתחו של בית** נמצא בדיוק מעל פתח הקומה הראשונה - **העליה טהורה** ממה נפשך (בין כך ובין כך), אם הקבר בתוך הבית, הבית אמנם טמא, אבל העליה טהורה, לפי שתקרת הבית חוצצת בפני הטומאה שלא תבקע לעליה, והוא הדין אם הקבר נמצא תחת קיר הבית, בחצי עובי הקיר שהוא קרוב לבית, שאף בכגון זה נחשב הקבר כאילו הוא נמצא בתוך הבית, ואם נמצא הקבר מחצי עובי הקיר שהוא קרוב לחוץ, הרי זו טומאה רצוצה הבוקעת ועולה בוקעת ויורדת, ואינה מתפשטת לא לבית ולא לעליה, ונמצא אף הבית טהור, ואפילו אם הקבר נמצא תחת מפתן פתח הדלת, מכל מקום הואיל והפתחים מכוונים האחד מעל השני, משקוף פתח הבית חוצץ בפני הטומאה, שלא תבקע למעלה, ונמצא הבית טמא והעליה טהורה, **ואם לאו** ואם פתח העליה אינו מכוון בדיוק מעל לפתח הבית, או שפתח העליה רחב יותר מפתח הבית - **העליה טמאה** לפי שחוששים שמא נמצא הקבר תחת הקיר כנגד פתח העליה, ובוקעת הטומאה למעלה עד שמגיעת לפתח העליה, ומשקוף פתח העליה המאהיל על הטומאה מביא את הטומאה לתוך העליה דרך פתחה, לפיכך העליה טמאה. **עפר בית הפרס** היינו עפר משדה שנחרש בה קבר, או משדה שאבד בה קבר **ועפר חוצה לארץ** עפר שבא מחוץ לארץ ישראל, ושניהם מטמאים במגע ובמשא **שפא בירק** היינו שהירק בא עם עפר בית הפרס או עם עפר חוץ לארץ שבתוכו גדל, כגון ירק שיש בו קלחים הרבה שנעקרו מן האדמה עם גושי עפר מאדמת בית הפרס או מאדמת חוץ לארץ, אבל אין בכל קלח וקלח עפר כשיעור טומאה - **מצטרפין כחותם המרצופים** כלומר גושי העפר של כל הקלחים מצטרפים זה עם זה, ואם כשכולם מצטרפים יחד יש בהם שיעור כחותם המרצופין, היינו כשיעור חותם הטיט שחותמים על השקים הגדולים לאחר שמניחים בתוכם סחורות, העפר טמא **דברי רבי אליעזר. וחכמים** שחולקים **אומרים**: אין העפר טמא **עד שיהיה במקום אחד** שבאחד מהקלחים יהיה עפר בשיעור **כחותם המרצופין** לפי שגורת חכמים על עפר בית הפרס שיהיה טמא, הוא רק על גוש שלם שבא מבית הפרס, ולא כשהוא מפורר. ולא כשהעפר מצטרף אל עפר אחר להיות בשיעור טומאה, **אמר רבי יהודה: מעשה שהיו אגרות באות ממדינת הים** היינו שבאו מכתבים מחוץ לארץ ועל המכתבים היו חותמות של עפר, **לבני כהנים גדולים** היינו שהמכתבים היו

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מו"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

מיועדים לבני כהנים גדולים שצריכים לשמור על טהרה ברמה גבוהה, וְהָיוּ בָהֶם בכל האיגרות יחד, היה שיעור עפר בכמות של פְּסָאָה וּכְסָאֵי חוֹתְמוֹת של עפר - וְלֹא חָשׂוּ לָהֶם חֲכָמִים מְשׁוּם טְמֵאָה של עפר חוץ לארץ, לפי שלא היה בחותם אחד בפני עצמו שיעור של כחותם המרצופין, בסיפור זה בא רבי יהודה לסייע לדברי חכמים, שאין עפר ארץ העמים (חוץ לארץ) מטמא אלא אם כן יש במקום אחד שיעור של כחותם המרצופין. והלכה כחכמים.

משנה א'

במסכת שבת (א, ד) שנינו "ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גוריון כשעלו לבקרו. נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל, ושמונה עשר דברים גזרו בו ביום", ובברייתא בגמרא (שם) מובא שאחד משמונה עשר הדברים שגזרו בו ביום הוא: הַבּוֹצֵר עֲנָבִים לַגֹּת (לדרוך אותם בגת), הוֹכְשֵׁר הָעֲנָבִים לְקַבֵּל טוֹמָאָה, אִף אִם לֹא נִפְלוּ מִשְׁקִים עַל הַבְּצִיר כֻּלָּל. ואע"פ שכן הדין לא הוכשרו לקבל טומאה, שאפילו אם יש עליהם משקה הנדלף (שדולף) מן הענבים שבסל, הרי משקה זה הולך לאיבוד ולא ניחא לבעלים שהוא יוצא בזמן זה, ואין משקה מכשיר לקבל טומאה אלא אם כן ניחא (נוח) לבעלים שהמשקה יוצא, מכל מקום גזרו כאן שמא יבצור בקופות מזופפות (שהם אטומות), שכיון שאין המשקה הולך לאיבוד, הרי הבעלים רוצים בו, ומכשיר מן התורה לקבל טומאה. ויש אומרים שטעם הגזירה הוא: שפעמים אדם נוטל אשכול של ענבים לסחוט, כדי לדעת אם הבשילו הענבים וניתן לבצור אותם, ומזלף על הענבים, ובשעת הבצירה עדיין יש משקה טופח עליהם ומכשיר אותם לקבל טומאה. מכאן יוצא שיש צורך לבצור את הענבים בטהרה. במה דברים אמורים, בבוצר לגת, אבל הַבּוֹצֵר עֲנָבִים כְּדִי לִמְכַרֵם בְּשׁוֹק, לא הוכשרו הענבים לקבל טומאה, אלא אם כן נפלו עליהם משקים לרצון הבעלים, כמו בשאר אוכלים. משנתנו דנה בבוצר כרם שהוא בית הפרס, היינו שנחרש בו קבר, אם גם לעניין טומאת בית הפרס שהיא מדרבנן גזרו גזירת הכשר בבצירה.

רבינו עובדיה מברטנורא

כיצד בוצרין בית הפרס - ויהיו הענבים שגדלו בו טהורים.

מזין על האדם ועל הכלים - בשלישי.

ושותין. בשביעי.

ומוציאין חוץ לבית הפרס - ואע"ג דהבוצר לגת הוכשר לקבל טומאה, והוא משמונה עשר דבר שגזרו ביום, הני מיילי לטומאה דאורייתא, אבל לטומאת בית הפרס דרבנן היא לא חשבינן לה הכשר. ומשום הכי נקט ותני מזין על האדם ועל הכלים כדי שיהיו טהורים מטומאה דאורייתא, ואף על פי שחזרוין ומיטמאין בבית הפרס בשעת בצירה, תו לא מיטמו ענבים בנגיעתם משום טומאת בית הפרס כל כמה דלא הוכשר הכשר גמור.

ואחרים - שלא נכנסו בבית הפרס.

מקבלין - מן הבוצרים.

ומוליכין לגת - בכלים אחרים. אבל הבוצרים אין מוליכין אותם לגת, לפי שהגת מלא משקין ומתכשרי בהו הכשר גמור.

ואם נגעו אלו באלו - הבוצרים נגעו באחרים המקבלין.

טמאים - המקבליים ומטמאין כל הענבים. שהאדם שנטמא בבית הפרס נעשה אב הטומאה ומטמא אדם וכלים.

בית שמאי אומרים אוהו את המגל - דסברי הבוצר לגת הוכשר אפילו לטומאת בית הפרס, ומשום הכי צריך שיאחו המגל שהוא בוצר בו בסיב של דקל דלא מקבל טומאה.

שואלת המשנה פִּיּוּצַד בּוֹצְרִים בֵּית הַפְּרִס היינו במקרה שהכרם נמצאת בתוך בית הפרס, כיצד בוצרים את הענבים שעדיין יהיו הענבים שבוצרים טהורים, עונה המשנה מַזִּים עַל הָאָדָם וְעַל הַכְּלִים כלומר האדם העומד לבצור את הענבים סופר שלושה ימים מיום שהכין את הכלים לבצירה, וביום השלישי מזים על האדם ועל הכלים שאיתם יבצור ממי אפר פרה אדומה, וְשׁוֹנִים ושוב מזים עליהם ביום השביעי*, וּבּוֹצְרִים ואחרי ההזאות נכנסים לכרם ובוצרים את הענבים וּמוֹצִיאִים חוּץ לְבֵית הַפְּרִס את הענבים, וְאַחֲרֵים ואנשים אחרים שהם טהורים שלא נכנסו לבית הפרס לבצור מְקַבְּלִים מֵהֶם מהאנשים שבתוך הכרם את הענבים וּמוֹלִיכִים לַגֹּת ואותם אנשים טהורים מולכים את הענבים לגת, אבל הבוצרים שנטמאו בבית הפרס לא יוליכו את הענבים לגת, לפי שהגת מלאה משקים ויוכשרו שם הענבים לקבל טומאה הכשר גמור, והבוצרים יטמאו אותם**, אִם נִגְעוּ אֱלוּ בְּאֱלוּ אם נגעו הבוצרים באנשים הטהורים שבאו לקחת את הענבים לגת - אותם האנשים הטהורים שבאו לקחת את הענבים טְמֵאִים והם מטמאים את הענבים, לפי שהאדם שנטמא בבית הפרס נעשה אב הטומאה והוא מטמא אדם וכלים כְּדָבָרֵי בֵּית הַלֵּל זו היא דעת בית הלל. בֵּית שְׁמַאי אומרים: אוהו אֶת הַמַּגֵּל שאיתה הוא בוצר בְּסִיב בקליפה הגדלה סביב עץ הדקל, והיא אינה מקבלת טומאה, או שהוא בּוֹצֵר את הענבים בְּצוּר אבן חדה, שאינה מקבלת טומאה, וְנוֹתֵן ומניח את הענבים שבצר לְתוֹךְ הַפְּיִשָּׁה סל גדול שאינו מקבל טומאה, היינו שמעמיד את הסל תחת הגפן, וכשחותך את האשכולות מהעץ נופלים הם מאליהם לתוך הסל בלי שיגע בהם*** וּמוֹלִיךְ את הענבים לַגֹּת אפילו הבוצר עצמו, שהואיל והוא זהיר בהם, ויש לו היכר שהניחם בכלי שאינו מקבל טומאה, אין חוששים שמא יגע בהם בשעת הולכתם לגת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּמָה דְּבָרִים

רבינו עובדיה מברטנורא

או ברצר בצור – והוא אבן חדה, דלאו כלי היא.
ונותן לתוך כפישה – כלי גדול שנובשים בו זיתים,
דלאו בת קבולי טומאה הוא.
ומוליך לגת – אפילו הוא עצמו. דכיון דזהיר ואית ליה
היכרא שמניח בכפישה לא נגע.
במה דברים אמורים בכרם הנעשה בית הפרס – שהיו
גפנים ואילנות נטועים בו קודם שנעשה בית הפרס.
אבל הנוטע לכתחילה בבית הפרס, ימכר לשוק.
דקנסינן ליה, מפני שלא היה לו ליטע בבית הפרס. ואין
הלכה כרבי יוסי.

אֲמוּרִים באיזה אופן מתירים לבצור בכרם שהוא בית הפרס **בְּכָרֶם הַנְּעֵשָׂה**
בֵּית הַפְּרֶס היינו שבתחילה היה הכרם נטוע ואח"כ חרשו בו את הקבר והכרם
נהפך לבית הפרס, **אֶבֶל הַנוֹטֵעַ בֵּית הַפְּרֶס** אבל אם נטע את הכרם לאחר
שהמקום היה כבר בית הפרס - **יִמָּכַר לְשׁוּק** יבצור את הענבים וימכרם בשוק
לאכילה, שמפני שנטע את הכרם במקום הטומאה קנסוהו חכמים שלא יבצור את
הענבים לגת, וכבר הזכרנו בהקדמה למשנה, שדווקא הבוצר ענבים לגת גזרו בו
שיוכשרו הענבים בבצירה לקבל טומאה, אבל הבוצר למכור בשוק, אין הענבים
מוכשרים לקבל טומאה, עד שיפלו עליהם משקים לרצון הבעלים.

*יש מפרשים שכוונת המשנה ללמד: שאם היו הבוצרים וכלי הבצירה טמאים טומאה מהתורה,
מזים עליהם ומטהרים אותם מטומאתם, ואע"פ כשהם נכנסים לבצור בבית הפרס, הם חוזרים
ונטמאים בטומאת בית הפרס, מכל מקום לגבי טומאת בית הפרס שהיא מדרבנן, אין גזירת
'הבוצר לגת הוכשר', לפיכך משנתהרו מטומאתם הוודאית יכולים הם לבצור את הענבים, שכל
זמן שלא הוכשרו הכשר גמור לקבל טומאה, אינם נטמאים משום טומאת בית הפרס. ויש
מפרשים שאף אם הבוצרים וכלי הבצירה טהורים לגמרי, מזים עליהם ביום השלישי וביום
השביעי, כאילו הם טמאי מתים, כדי שיהא היכר שאין מקילים בטומאת בית הפרס, אלא מפני
שהיא ספק. מכל מקום לפי שני הפירושים לאחר ההזאה ביום השלישי והשביעי נכנסים לכרם
ובוצרים, ואין הענבים נטמאים ע"י האדם והכלים שנטמאו כשנכנסו לבית הפרס, לפי שעדיין
לא הוכשרו הענבים לקבל טומאה, ועל כרם שהוא בבית הפרס לא גזרו גזירת 'הבוצר לגת
הוכשר'.

**ויש מבארים שדווקא כל זמן שהענבים נמצאים בבית הפרס לא הוכשרו לקבל טומאה,
שהואיל וטומאת בית הפרס היא מדרבנן, 'והבוצר לגת הוכשר' אינה אלא גזירה מדבריהם,
לפיכך לא גזרו על ענבים אלו שיוכשרו עד שיצאו מבית הפרס, אבל משיצאו לבית הפרס הוכשרו
לקבל טומאה, לפיכך אין הבוצרים עצמם מוליכים את הענבים לגת, אלא הם מוסרים אותם
לאנשים אחרים שהם טהורים, שהרי מיד כשיצאו מבית הפרס יוכשרו ויטמאו.

***בית שמאי סוברים שאף לטומאת בית הפרס גזרו 'שהבוצר לגת' הוכשרו הענבים לקבל
טומאה, לפיכך הבוצר כרם שהוא בבית הפרס, לא יבצור האדם בידיו, שהרי נטמא בבית הפרס
ויטמא את הענבים, וכן לא יבצור בכלים המקבלים טומאה, שהרי הוא יטמא את הכלים והם
יטמאו את הענבים, אלא יבצרם בכלים שאינם מקבלים טומאה ויתנם לתוך כלים שאינם
מקבלים טומאה. וזהו ששנינו 'אוחז את המגל בסיב או בוצר בצור ונותן לתוך הכפישה'.